

# EN LITUS

Bon dia!

Bona nit!



Guia elaborada per Mariona Masgrau Juanola · © Editorial Flamboyant

**ROTRAUT SUSANNE BERNER**

# EN LITUS

## I. CONTEXTUALITZACIÓ DE L'AUTORA I LA SEVA OBRA

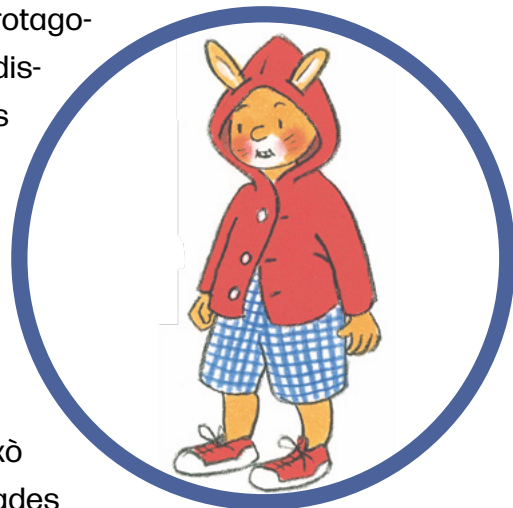
### SOBRE L'AUTORA



**Rotraut Susanne Berner** és una autora de llibres per a infants molt estimada a Alemanya i arreu. Va néixer a Stuttgart i va estudiar a l'Escola Superior d'Arts i Oficis de Múnic, on viu encara. Va exercir de dissenyadora gràfica publicitària durant vint anys. Des del 1977 es dedica a la il·lustració i l'escriptura de llibres infantils i juvenils. El 2016 va guanyar el premi Hans Christian Andersen, un dels guardons més importants de la literatura infantil i juvenil.

### SOBRE EN LITUS

**En Litus** (Karlchen, en alemany) és el protagonista d'aquesta sèrie. Des del 2001 n'ha dissenyat catorze llibres de cartró, il·lustrats i narratius (a més d'un joc de memòria i un titella de mà). Tots els títols estan pensats per a primeríssims lectors, que estan començant a manipular llibres: són idonis per a identificar imatges, donar nom als diferents elements, relacionar el que apareix als llibres amb la quotidianitat de l'infant... Per això plantegen imatges molt ben definides, perfilades en negre, exemptes (no s'encavalquen les unes amb les altres) i amb un fons neutre que ajuda a distingir-les.



## **SOBRE ELS LLIBRES *BON DIA!* I *BONA NIT!***

*Bon dia!* i *Bona nit!* són llibres d'hàbits. Contenen narracions senzilles que descriuen moments quotidians i posen en relleu la importància que tenen per a la convivència i la creació de vincles. Aquest tipus de llibre no explica aventures ni peripècies trepidants, sinó petits fragments de vida; no té un plantejament, nus i desenllaç, enfila una acció rere l'altra. Són llibres perquè els infants aprenguin a seguir un argument i s'adonin que un llibre no és només un aplec d'imatges, sinó que conté una història organitzada de forma seqüencial i que cada cop que passem pàgina transcorre una mica de temps.

Són llibres fets de cartró, dissenyats perquè l'infant els pugui manipular, i amb un text pensat per a ser llegit per un colector adult en veu alta: es recomana fer-ho a poc a poc i posant una certa gràcia en els diàlegs. Si ho fem així uns quants cops, llavors l'infant serà capaç de recrear l'argument per si mateix sense necessitat de recórrer a un adult. Fixem-nos que són històries curtes, que es poden reconstruir molt fàcilment a partir de les il·lustracions, facilitant que l'infant les pugui rellegir ell mateix.

Els llibres de Rotraut Susanne Berner són també una invitació a convertir les rutines de llevar-se i anar a dormir en moments màgics i divertits, en què els adults puguin mostrar el seu afecte als infants a través de la imaginació i la narrativa.



## II. ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES PER TREURE PARTIT A LA LECTURA DE *BON DIA!*

Aquesta narració explica el ritual que comparteixen en Litus i la seva mare a l'hora de llevar-se. En Litus s'amaga i la mare el busca a poc a poc, preguntant a les joguines si l'han vist, fins que el troba ben amagat sota l'edredó.

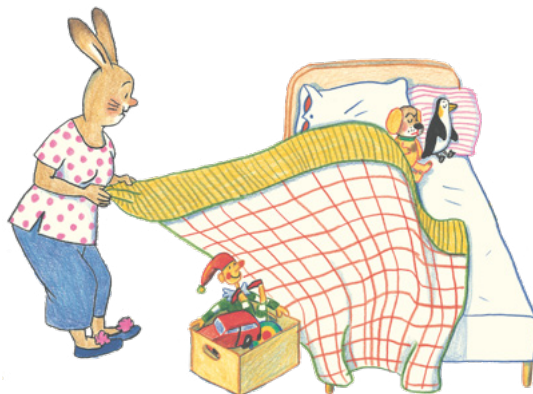
### PRIMERES LECTURES

L'adult, abans de girar pàgina i llegir el text, pot generar expectatives preguntant: «A veure si la mare troba en Litus... Doncs, no!», «Qui ha aparegut ara?». Quan l'infant digui el nom de l'animal de joguina que es troba, proseguim amb la lectura.

Quan la mare estira del tot el cobrellit, apareix en Litus i exclama amb els braços alçats: «Bon dia, mama!». Quan expliquem la història per segona i tercera vegada, és probable que l'infant se'n recordi i pugui participar de la narració. Els altres animals de joguina fan també el mateix gest d'alçar els braços, ja no fan veure que dormen. Què deuen dir a la mare? Si també diuen «bon dia», amb quin to de veu ho deuen fer?

Quan l'infant ja conegui l'argument principal, podem fixar-nos en petits detalls interessants de la il·lustració:

- Quan la mare entra a l'habitació d'en Litus, està tot molt desordenat, i alhora que el busca també va recollint joguines i les va desant: quines joguines desa en cada pàgina i on les posa?



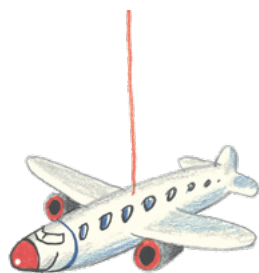
- Fixa't que la gallina, que és en certa manera la mascota d'en Litus, també l'està buscant, però va molt despistada. On el busca a cada pàgina? Podem accentuar-ne la comicitat i fins i tot renyar una mica la gallina perquè busca en Litus sota l'estora o dins un calaix: «Que despistada! No, home, no, gallina! Segur que no és aquí!».
- Hi ha una marieta voladora que canvia de lloc contínuament. La podem trobar a cada pàgina?
- Els ocells també són molt dinàmics durant tota la història. A la primera pàgina podem veure un pollet amagat rere les cortines: on el trobem a la darrera pàgina? A les últimes pàgines veiem també ocells a l'arbre del jardí; podem observar-los i anar-los comptant plegats.



## SEGONES LECTURES

Hi ha dues coses sorprenents en aquesta història:

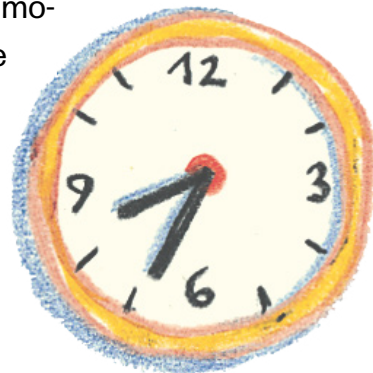
- Per una banda, ens trobem davant d'una narració protagonitzada per conills que viuen com persones. En la decoració i en les joguines, de fet, hi podem observar objectes propis d'humans que han estat adaptats. Quines coses podem veure a l'habitació d'en Litus? Hi ha un quadre d'un conill sobre el llit, hi ha diversos llibres de conills a les prestatgeries, una estora amb el dibuix d'una pastanaga, etc.



- Per altra banda, les joguines prenen vida. Es van movent? Dormen? Fan veure que dormen? Podem observar que, a part del pingüí, el gos i l'os que dormen amb en Litus, el ninot de la caixa també canvia de posició i fins i tot l'avió penjat del sostre sembla que somrigui.

Quan acabem la lectura, podem vincular aquesta història amb l'experiència i quotidianitat pròpies i preguntar a l'infant:

- Qui et desperta, normalment, a tu? Com t'agrada que et despertin? Quina és la primera cosa que et diuen i la primera cosa que fas quan et lleves? Et lleves content o et costa despertar-te?
- Fixem-nos que les busques del rellotge van movent-se fins a marcar les vuit, que és l'hora de llevar-se d'en Litus quan ha d'anar a l'escola. Tu et lleves a la mateixa hora els dies d'escola que els caps de setmana? Algú de casa teva té un despertador? Saps com sona?



## ALTRES PROPOSTES

El llibre és també una invitació a crear rituals familiars propis que converteixin el fet de llevar-se en un moment més dolç i passador. Podem imitar el joc de la mare i en Litus, o bé pensar juntament amb l'infant com podríem tornar-lo una mica més amable: posar música, cantar una cançó, no obrir el llum de cop, tenir un lema o frase amable que convidi a començar el dia amb entusiasme...



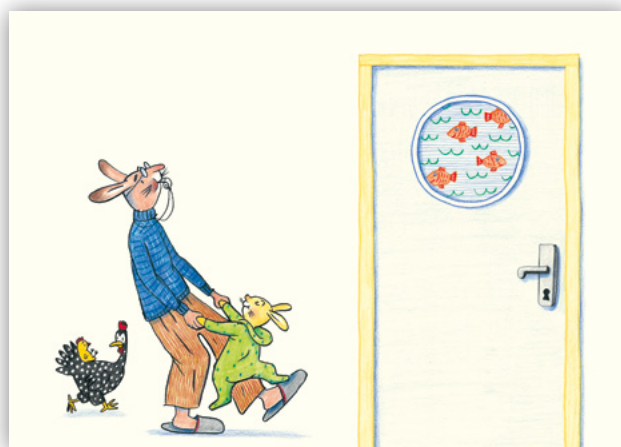
## II. ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES PER TREURE PARTIT A LA LECTURA DE *BONA NIT!*

Aquest llibre explica com el pare d'en Litus se les empesca per vèncer la reticència del seu fill per anar-se'n al llit. La seva estratègia és convertir totes les petites tasques que cal fer abans d'acotjar-lo en un viatge en tren que fa diverses parades: a la cuina, al bany i finalment al llit. El tren no és altra cosa que les sabatilles del pare, a les quals en Litus s'enfila mirant de no caure'n; el pare és el maquinista i en Litus l'únic passatger. L'autora explica que es tracta d'una narració autobiogràfica: aquest era el joc que li proposava el seu pare quan era petita.

### PRIMERES LECTURES

En les primeres lectures del llibre podem centrar-nos en l'argument, mirar de comprendre'l millor, plantejant algunes preguntes després de llegir cada pàgina. També podem anar relacionant el viatge d'en Litus amb el nostre propi ritual d'abans d'anar a dormir:

- **Primera doble pàgina:** Té ganes d'anar a dormir, en Litus? Per què? A banda de dir-ho clarament, podem fixar-nos que en Litus està emmurriat i de braços plegats: proposem a l'infant que l'imiti!
- **Segona doble pàgina:** Qui fa servir un xiulet? Per què deu treure un xiulet el pare? Es poden generar expectatives sobre el que vindrà a continuació. Es pot explicar també que abans s'avisava als passatgers amb un xiulet quan el tren estava a punt de sortir.





- **Tercera doble pàgina:** L'adult pot llegir el text imitant un servei de megafonia. Es pot explicar que un exprés és un tren. Llavors, podem preguntar a l'infant: «Veus algun tren o alguna via, tu?, A quin tren ha pujat, doncs, en Litus?». Cal ajudar l'infant a adonar-se que, a partir d'aquí, tant el pare com el fill han convertit les plantofes del pare en un tren. Podem generar expectatives novament preguntant: «Cap on deu anar aquest tren?».
- **Quarta doble pàgina:** Altre cop hem de llegir el text tenint present que el pare deu imitar un megàfon; llavors podem preguntar a l'infant: «A quina habitació van primer? Per què hi van? Quines dues coses hi recull en Litus?». Observem que en Litus s'emporta una pastanaga i un petó de la mare. Podem relacionar-ho amb l'experiència pròpia: «Tu també beus o menges alguna cosa abans d'anar a dormir? Dius "bona nit" al pare, la mare, els avis o els germans abans d'anar a dormir? Et fan un petó?». Finalment, podem destacar que el pare ha posat un nom de poble a la cuina: Teca de Dalt.



- **Cinquena doble pàgina:** Llegim el text de la mateixa manera que en pàgines anteriors i generem expectatives: «Aquesta porta a quina habitació deu dur? Què t'ho fa pensar?».



- **Sisena doble pàgina:** Ens trobem davant d'una escena de bany que podem tornar a relacionar amb l'experiència pròpia: «Tu també et rentes les mans i les dents al vespre? Què més fas al bany abans d'anar a dormir?». Podem parlar del pipí o del bany o la dutxa (encara que tinguin lloc abans de sopar). Altre cop el pare ha posat un nom de poble a aquesta cambra: Remull de Baix.
- **Setena doble pàgina:** Tornem a generar expectatives: «Aquesta porta a quina habitació deu dur? Com ho saps?».
- **Vuitena doble pàgina:** Observem aquí que el pare llança en Litus al llit i dona per acabat el viatge. Novament, el dormitori rep nom de poble: Llitbò.
- **Novena doble pàgina:** El pare acotxa en Litus i es diuen «bona nit!». Podem preguntar a l'infant si acostumen a dir-li o fer-li alguna altra cosa abans de tancar el llum i dormir.



Quan ja hàgim explicat la història diverses vegades, podem introduir nou vocabulari fixant-nos en els noms dels pobles. Es pot explicar, per exemple, que *teca* significa menjar; o que *remullar-se* significa mullar-se poquet, banyar-se o tenir contacte amb l'aigua. També podem analitzar el nom del tercer poble, Llitbò, i descompondre'l: què deu voler dir aquest nom?



## SEGONES LECTURES

*Bona nit!* és un llibre una mica més complex que *Bon dia!* pel simple fet que mostra diverses estances de la casa d'en Litus i cadascuna d'elles compta amb molts detalls. Hi ha moltes coses per comentar i descobrir en aquest llibre. No cal esgotar-lo tot d'un sol cop, sinó que podem anar estirant nous fils en lectures successives:

- Què et sembla que ha sopat avui la família d'en Litus? Podem observar també que és fosc i hi ha la lluna, que la família té la tele apagada mentre sopa per poder explicar-se coses, que hi ha joguines d'en Litus escampades per tota la casa o estampats de flors a diverses estances, entre molts altres detalls.



- La gallina i el pollet van fent també el seu recorregut, paral·lel al del pare i en Litus. Què fan ells? Els imiten? On deuen anar a dormir?



- Podem veure que algunes joguines prenen vida, més concretament el ninot de la caixa i els peluixos: el pingüí, el gos i l'os. Quines cares fan en la penúltima i l'última pàgina?
- Ens trobem davant d'una història de conills que viuen com persones. En la decoració i en les joguines, hi ha alguns detalls propis de conills que podem buscar plegats: quines coses de conills podem veure a casa en Litus? Hi ha retrats de familiars conills penjats a la paret, en les fotos del diari hi apareixen conills, hi ha llibres protagonitzats per conills al terra del bany, a les prestatgeries de l'habitació d'en Litus, quadres de conills, etc.
- En algunes estances hi trobem estris que ja són una mica antics, que delaten el pas del temps. Podem preguntar als infants «què és això?» mentre assenyallem determinats electrodomèstics, i llavors explicar com eren abans els telèfons, els televisors, les cuines amb el forn dessota, els fluorescents que veiem a la cuina o el radiocasset del bany. Podem explicar com funcionaven i, si generen curiositat, fins i tot buscar-ne alguna foto. Hi ha d'altres objectes que potser també demanen una explicació històrica, ja que estan en retrocés, com l'estri per a fer llistes de la compra, l'armariet-farmaciola o el bufet (el moble per a desmar la vaixel·la de taula, les estovalles, etc.).



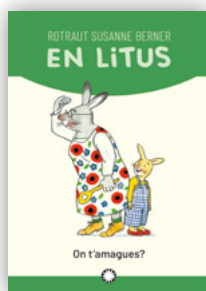
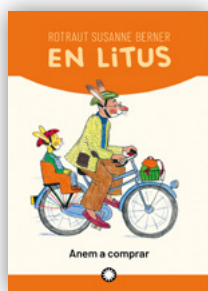
## ALTRES PROPOSTES

- A les parets de la casa d'en Litus, hi ha un parell de quadres que són versions conilles de quadres famosos de la història de l'art: «Ceci n'est pas une pomme», de Magritte, i «L'Angelus», de Millet. Podem mostrar als infants els quadres originals i pensar com serien altres quadres famosos. I si els autors haguessin estat conills (o d'altres animals): la «Mona Lisa», de Da Vinci, «Jo i els meus llores», de Frida Khalo, etc.?
- Finalment, el llibre ens convida també a replantejar les rutines d'abans d'anar a dormir d'una forma lúdica i original, sobretot si l'infant es resisteix sovint a aquest moment. Podem imitar el joc del pare i en Litus: caminar sobre els peus de l'adult és un exercici d'equilibri prou divertit, sobretot si l'acompanyem d'una bona narrativa. És possible que l'infant demani també que el llancin al llit: amb prudència! O bé podem pensar juntament amb l'infant com podríem organitzar les rutines del vespre perquè fossin més passadores: articular-les totes amb una cançó, convertir-les en una gimcana o en un safari que pugui amagar intriga o suspens en cada habitació, etc.

## TÍTOLS DE LA COL·LECCIÓ



Una col·lecció dirigida sobretot a famílies, per gaudir de la lectura i dels detalls que s'amaguen a les dobles pàgines de cada un dels títols. Recomanats a partir de 3 anys.



*Bon dia!*

*Bona nit!*

*On t'amagues?*

*Anem a comprar*

*En Litus i el Club de les Caputxes*

